

Veiledning til dekonstruksjon av modelltekst på *Setningsnivå*

Ressurser:

- Setningssymfoni (fase 2_setningsnivaa_setningssymfoni_ty)

I denne sekvensen på setningsnivået foreslår vi aktiviteten *Setningssymfoni* (*Cooperative Learning*-metodikk). Her skal elevene framfor alt få en forståelse av sjangertrekket «generalisering». Elevene tar aktive roller for å bli gjort oppmerksomme på at substantiv kan erstattes med pronomen (*Wölfe* → *Sie*). I tillegg kan generalisering innbefatte omgjøring av substantiv/pronomen fra flertall til entall, der ett substantiv/pronomen representerer flere (*Wölfe* → *Der Wolf*). En slik endring får også følger for personbøying av verb (subjekt-verbal samsvar) og vil naturlig nok inngå i den læringsstøttende samtalen omkring setningene som skapes. Det ligger også til rette for samtale om andre grammatiske emner som setningsledd, ordklasser og ordstilling. Belegg for aktiviteten Setningssymfoni finnes i kompetansemålet: « bruke grunnleggende språklige strukturer og former for tekstbinding » (nivå I). Gjennom aktivitetene leser, lytter og taler elevene, samtidig som de er fysisk aktive.

Som utgangspunkt for denne læringssekvensen har vi i dokumentet *fase 2_setningsnivaa_setningssymfoni_ty* hentet ut fire setninger fra modellteksten. Disse er delt opp i enkeltelementer (ord og setningsledd). Dokumentet skrives ut og arkene klippes i to (A5-format).

Framgangsmåte:

- Lappene deles ut til tilfeldige elever (se *Ressurser*). Læreren framsier den første setningen på norsk ut i klasserommet
- Elevene med de plakatene som representerer denne setningen på tysk, blir bedt om å komme fram og danne setningen fysisk
- Resultatet (den tyske setningen) leses høyt i kor
- En læringssamtale om ulike aspekter ved setningen gjennomføres (se forslag til spørsmål til læringssamtalen under)
- Aktiviteten fortsetter ved at elevene bytter plass alt etter om setningen er i entall eller flertall (samsvar) og om et substantiv eller et pronomen utgjør subjektet. I stedet for at elevene «forlater» utgangssetningen underveis, kan de eventuelt sette seg ned på huk foran det nye leddet for å understreke de ulike alternativene visuelt.

En alternativ framgangsmåte er å spre alle lappene utover et bord/gulvet og la elever komme fram, finne de relevante lappene og stille seg opp etter hvert som setninger skal dannes/omdannes.

I sjangerpedagogikk undervises innhold og form eksplisitt med et utforskende og engasjerende tilnærming og innen elevenes utviklingssone – se våre forslag til spørsmål for en bevisstgjørende læringssamtale omkring eksempelsetningene (spørsmålene tilpasses elevenes kunnskaps- og språknivå):

fase 2_setningsnivaa_veiledning_ty

- Hvilke ord mener dere er emneord i setningen?
- Hva mener dere er subjektet i setningen og hvor finner vi det?
- Hva mener dere er verbalet i setningen og hvor finner vi det?
- Hvorfor er dette en setning?
- Hvor mange «ulver» handler setningen om?
- Hvilke ord kan erstatte «ulv»/«ulver»?
- Hva må gjøres for at det skal være snakk om én ulv?
- Hvilke andre ord må forandres dersom subjektet gjøres om til entallsord?
- Hvem har plakaten med entallsformen av subjektet
- Hvem har plakaten ...?



Setning 1

Wölfe	sind	Raubtiere
sie	sind	Raubtiere
ein Wolf	ist	ein Raubtier
er	ist	ein Raubtier

Setning 2

Wölfe	haben	ein graubraunes Fell
sie	haben	ein graubraunes Fell
ein Wolf	hat	ein graubraunes Fell
er	hat	ein graubraunes Fell

Setning 3

Wölfe	ernähren sich	von Fleisch
sie	ernähren sich	von Fleisch
ein Wolf	ernährt sich	von Fleisch
er	ernährt sich	von Fleisch

Setning 4 (+ ordstilling)

Wölfe	verlassen	mit zwei Jahren	in der Regel	das Rudel
sie	verlassen	mit zwei Jahren	in der Regel	das Rudel
ein Wolf	verlässt	mit zwei Jahren	in der Regel	das Rudel
er	verlässt	mit zwei Jahren	in der Regel	das Rudel
mit zwei Jahren	verlässt	ein Wolf	in der Regel	das Rudel
in der Regel	verlässt	ein Wolf	mit zwei Jahren	das Rudel